

In het Zeeuwse Ritthem houdt maatschap Jakobsen ruim 1.300 schapen en ruim 1.500 lammeren. In de winter blijven de dieren in de overzichtelijke potstal die uit damwandprofielen is opgetrokken. De resterende periode grazen ze in een wei of op een zeedijk.

Overzichtelijke potstal voor ooien

De schuur biedt plaats aan 2.800 schapen

In de grote kapschuur voor het fokken van lammeren voor de slacht ogen de paar lammeren die er in de zomermaanden zijn, nietig. In de winterperiode zijn in de potstal van Sjaak en Ria Jakobsen in Ritthem (Z) ruim 1.300 schapen en ruim 1.500 lammeren gehuisvest. Met deze omvang is de Zeeuw één van de grootste schapenhouders in ons land. Verder beschikt de maatschap nog over 14 ha weiland in eigendom, 13 ha weiland in pacht en 74 ha zeedijk in eigendom. In totaal zijn het 23 verschillende locaties waar de schapen van de Zeeuw rondlopen. De schapenstal van Jakobsen is vorig jaar gebouwd. Op de locatie waar Jakobsen eerst schapen hield, moest hij vertrekken vanwege de bouw van woningen. Hij had een schapenbedrijf met 700 ooien en vijf verschillende schuren in Oost-Souburg. De gemeente Vlissingen, waar Oost-Souburg onder valt, wees een locatie aan in het buurtschap Ritthem. Daar bouwde hij de schapenstal van 50 m breed en een leng-

te van 60 m. Wat opvalt, is het overzicht dat de schapenhouder heeft op de dieren en de schuur die erg licht oogt.

STAL

De potstal bestaat uit twee tegen elkaar gebouwde schuren zonder tussenmuur en biedt plaats aan ruim 2.800 dieren. De schapenstal is niet onderheid. In plaats daarvan zijn er 39 prefab betonvoeten aangebracht van 2,5 bij 2,5 m breed en 0,3 m dik. Volgens de schapen-

houder zijn de betonvoeten goedkoper dan de schuur onderheien. Ieder spant rust op een betonvoet in een koker. Per staldeel zijn er 13 spanten. In het midden van de stal zijn op de plek waar de spanten bij elkaar komen H-balken aangebracht. Ieder spantvak heeft twee lichtplaten, waardoor de stal erg licht oogt. Op het dak liggen golfplaten van 0,8 m bij 1,0 m. De hoogte van de stal is 9 m. Door het grote volume van de stal kan de schapenhouder volstaan met open nokventilatie. Vanwege het volume zijn windbreekgaas of ventilatie via de zijwanden niet nodig. De zijwanden zijn dicht. De dieren krijgen via de nok voldoende frisse lucht.

De paneelwanden gemaakt van damwand zijn 4,8 m hoog. De panelen rusten op een 1,5 m hoge betonmuur om beschadigingen aan de damwand door machines te voorkomen.

De vloer is gestort en de sterkteklasse is B35. Op de vloer ligt 0,3 m tot 0,4 m dikke laag stro.

AFDELINGEN

Er zijn 19 afdelingen van elk 7 bij 10 m. In iedere afdeling verblijven ongeveer 100 ooien. Voorin de stal is een hok waar de dieren, als ze in januari naar binnen gaan, worden geschoren. Een

Slachtschapen

De schapen van maatschap Jakobsen zijn 70 % van het ras texelaars en 30 % is een kruising met Noord-Hollander. Gemiddeld is een ooi 148 dagen zwanger. Voor het aflammeren – januari - gaan de ooien naar binnen en blijven daar tot ze lammeren. Medio april gaan de dieren weer naar buiten. De lammeren die extra zorg nodig hebben, blijven in de potstal. Controle van de dieren in de aflammerperiode is zeer arbeidsintensief.

Begin van het jaar, als de dieren in de stal komen, worden de schapen geschoren. 300 Schapen – enters – die 1 jaar oud zijn, houdt Jakobsen aan. De rest gaat naar het slachthuis. De enters of overhouders moeten voor de nieuwe aanwas zorgen.

Rechts de potstal en links de schuur voor opslag en berging

Lammeren die extra zorg nodig hebben, blijven in de stal

hekkensysteem zorgt ervoor dat de dieren naar het scheerhok gaan en weer terug naar de afdelingen lopen. De schapen vreten aan zelfsluitende voerhekken. De diagonale stand maakt dat lammeren er niet doorheen kunnen kruipen. Het hekkensysteem is eenvoudig uit de stal te verwijderen. Dat gebeurt in april als de dieren naar de wei gaan. In die periode wordt de potstal uitgemest. Een ander voordeel is de gelijkvloerse schuur, waardoor het uitmesten gemakkelijk is.

Rondom de afdelingen is een looppad gemaakt van 1,3 m breed. Over dit pad gaan de dieren naar de kraamhokken. In totaal zijn er 280 kraamhokken. Nadat een ooi heeft gelammerd, verblijft ze in het kraamhok met de nakomelingen gedurende drie dagen voor observatie om daarna weer terug te keren in de groep. De stal heeft twee voergangen van elk 4,5 m breed. De schapenhouder kan eenvoudig met de tractor en een voerkar bij de afdelingen komen. Ook de stal is

nu eenvoudiger te voorzien van stro. Een gedeelte van de stal doet dienst als kantoor. De kantoorvloer ligt op 4,5 m hoogte. Het kantoor meet 6 bij 5 m. De schapenhouder heeft vanuit het kantoor een goed overzicht over de dieren. Dat is met name van belang in de periode dat de dieren gaan lammeren.

BERGING

Los van de schuur staat een stal voor de berging van materiaal en opslag van voer. Deze meet 15 bij 30 m en is van hetzelfde materiaal gemaakt als de potstalschuur.

De dieren krijgen voordroog van een rijkuil. Er liggen 150 balen stro van 480 kilo per stuk in de opslagplaats. Dat is genoeg voer voor de winterperiode als de schapen op stal staan.

Partijen

Opdrachtgever:

Maatschap Jakobsen, Ritthem

Aannemer/constructies:

Wed. C. van Nieulande, Koewacht

M. van Seggelen,

Nieuwe Koeien Bladenmakers
